

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Zagreb, lipanj 2023.

Na temelju članka 19. Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18), nakon provedenog savjetovanja s Radničkim vijećem u skladu sa člankom 150. Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23) te članka 14. i 61. Statuta Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na sjednici održanoj dana 30. lipnja 2023. donosi sljedeći

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

Članak 1.

Pravilnikom o zaštiti na radu sukladno djelatnosti, sustavu organizacije rada, radnog procesa, sredstvima rada, broju radnika, a na temelju izvršene procjene rizika, utvrđuje se organizacija zaštite na radu, pravila zaštite na radu te prava, obveze i odgovornosti radnika u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: Zavod) u dijelu u kojem ta pitanja nisu uređena Zakonom o zaštiti na radu, propisima donesenim temeljem istoga te ugovorom o radu.

Ovaj Pravilnik utvrđuje subjekte, njihova prava, obveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, kao i sustav pravila čijom se primjenom postiže sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, drugih bolesti u vezi s radom te zaštita radnog okoliša.

Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 2.

U smislu ovog Pravilnika, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- radnici su fizičke osobe koje u radnom odnosu obavljaju poslove za Zavod
- osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod Zavoda, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (redoviti student, redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu, osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom)
- mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti ili na koje moraju ići ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za Zavod, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju Zavod koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom.

Članak 3.

Zaštita na radu obuhvaća sustav pravila koja se primjenjuju sukladno Zakonu o zaštiti na radu i drugim propisima, a to su:

- 1) pravila pri projektiranju i izradi sredstava rada
- 2) pravila pri uporabi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada
- 3) pravila koja se odnose na radnike te prilagodbu procesa rada njihovom spolu, dobi, fizičkim, tjelesnim i psihičkim sposobnostima
- 4) načini i postupci osposobljavanja i obavješćivanja radnika i Zavoda sa svrhom postizanja odgovarajuće razine zaštite na radu
- 5) načini i postupci suradnje Zavoda, radnika i njihovih predstavnika i udruga te državnih ustanova i tijela nadležnih za zaštitu na radu
- 6) zabrana stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti poduzetih radi zaštite na radu
- 7) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja čimbenika rizika i njihovih štetnih posljedica.

Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih, kao i priznatih pravila zaštite na radu te naređenih mjera i uputa Zavoda.

Zavod je obavezan provoditi zaštitu na radu na temelju sljedećih općih načela prevencije:

- 1) izbjegavanje rizika
- 2) procjenjivanje rizika
- 3) sprječavanje rizika na njihovom izvoru
- 4) prilagođavanja rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima radi ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje
- 5) prilagođavanja tehničkom napretku
- 6) zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim
- 7) razvoja dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša
- 8) davanja prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim
- 9) odgovarajuće osposobljavanje i obavješćivanje radnika
- 10) besplatnosti prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.

Prvenstvo primjene imaju osnovna pravila zaštite na radu kojima se opasnosti na sredstvima rada uklanjaju ili u najvećoj mjeri umanjuju. Osnovna pravila zaštite na radu podrazumijevaju:

- 1) zaštitu od mehaničkih opasnosti
- 2) zaštitu od udara električne struje
- 3) sprječavanje nastanka požara i eksplozije
- 4) osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine
- 5) osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora
- 6) osiguranje potrebnih putova za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih osoba
- 7) osiguranje čistoće
- 8) osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka
- 9) osiguranje propisane rasvjete
- 10) zaštitu od buke i vibracija
- 11) zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja
- 12) zaštitu od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnih djelovanja
- 13) zaštitu od prekomjernih napora
- 14) zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja
- 15) osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

Posebna pravila zaštite na radu odnose se na radnike i na način obavljanja radnog postupka te se primjenjuju kada se osnovnim pravilima ne može u potpunosti (ili najvećoj mjeri) ukloniti opasnosti.

Posebna pravila zaštite na radu sadrže:

- 1) uvjete glede dobi života, spola, stručne spreme i osposobljenosti, zdravstvenog stanja, duševnih i tjelesnih sposobnosti koje moraju ispunjavati radnici pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada
- 2) obvezu i način korištenja odgovarajuće osobne zaštitne opreme (OZO)
- 3) posebne postupke pri uporabi opasnih radnih tvari
- 4) obvezu postavljanja znakova upozorenja od određenih opasnosti i štetnosti
- 5) obvezu osiguranja napitaka pri obavljanju određenih poslova
- 6) način na koji se moraju izvoditi određeni poslovi ili radni postupci, a posebno glede trajanja posla, jednoličnog rada i rada po učinku
- 7) postupak s unesrećenim ili oboljelim radnikom do upućivanja na liječenje nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Članak 4.

Zavod je obavezan organizirati poslove zaštite na radu u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu te drugih relevantnih propisa i pravila zaštite na radu, osigurati njihovo redovito izvršavanje na način da se svakom radniku omogući obavljanje poslova normalnom pažnjom u uvjetima za siguran rad.

Za organiziranje i provedbu zaštite na radu odgovoran je ravnatelj.

Brigu o provođenju zaštite na radu i o izvršavanju obveza iz zaštite na radu u Zavodu preuzimaju ravnatelj, druge osobe s posebnim ovlastima i ostali radnici, svaki u svom djelokrugu rada, a u skladu s propisima iz zaštite na radu, odredbama drugih akata Zavoda i odredbama ovog Pravilnika.

Članak 5.

Zavod je obavezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom te je obavezan osigurati da je ista dostupna svim radnicima.

Zavod i ovlaštenici za zaštitu na radu obvezni su na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.

Zavod je obavezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika na način propisan Zakonom o zaštiti na radu.

Članak 6.

Zavod može obavljanje poslova zaštite na radu prenijeti na svog ovlaštenika u okviru njegovog djelokruga rada, i to u pisanom obliku, odlukom ravnatelja.

Zavod je obavezan prethodno provesti osposobljavanje ovlaštenika za obavljanje poslova zaštite na radu.

Obveze ovlaštenika Zavoda za provođenje zaštite na radu su:

- 1) radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način ne dopustiti rad bez nadzora osposobljenog radnika
- 2) radniku za kojeg nije na propisani način utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, ne dopustiti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, odnosno radniku koji više ne ispunjava tražene uvjete zabraniti da nastavi obavljati poslove s posebnim uvjetima rada
- 3) posebno osjetljivim skupinama radnika ne dozvoliti da obavljaju poslove koji bi mogli na njih štetno utjecati
- 4) isključiti iz uporabe radnu opremu koja nije ispravna, odnosno sigurna, kao i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika
- 5) u suradnji sa stručnjakom za zaštitu na radu osigurati evidentiranje svake nezgode i ozljede na radu te svakog slučaja postupanja radnika za koju smatra da predstavlja neposredni rizik za sigurnost i zdravlje
- 6) nadzirati da radnici rade u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama Zavoda, odnosno proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme, opasnih kemikalija i bioloških štetnosti te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu

- 7) radniku zabraniti rad ukoliko ga obavlja suprotno podstavku 6. ovoga stavka Pravilnika
- 8) osigurati potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje, za pružanje prve pomoći te da im staviti na raspolaganje svu potrebnu opremu
- 9) osigurati da se u vrijeme rada ne piju alkoholna pića te da se ne uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno zabraniti rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti i udaljiti s mjesta rada.

Članak 7.

Poslove zaštite na radu u Zavodu obavlja stručnjak zaštite na radu.

Stručnjak zaštite na radu odgovoran je za poslove koje obavlja neposredno ravnatelju.

Obveze stručnjaka zaštite na radu su:

- 1) stručna pomoć Zavodu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu
- 2) sudjelovanje u postupku izrade procjene rizika
- 3) unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje Zavoda i njegovih ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom
- 4) prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe Zavoda
- 5) suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te specijalistom medicine rada
- 6) osposobljavanje radnika, Zavoda i ovlaštenika za rad na siguran način
- 7) osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu i pomaganje u njihovom djelovanju
- 8) suradnja s Zavodom prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave nove radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme i opasnih kemikalija
- 9) sudjelovanje u primjeni međunarodnih certifikacijskih normi za upravljanje zaštitom na radu, kvalitetom, rizicima, društvenom odgovornošću u poslovanju i slično kod Zavoda.

Stručnjak zaštite na radu, zajedno sa Odjelom za tehničke poslove obavlja poslove zaštite na radu.

Članak 8.

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu obavlja se u skladu s odredbama Zakona o radu kojima su uređena pitanja radničkog vijeća i Zakona o zaštiti na radu.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu ima sljedeća prava i obveze:

- 1) podnositi Zavodu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu
- 2) zahtijevati od Zavoda da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika
- 3) podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu
- 4) sudjelovati s Zavodom u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati Zavod i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu
- 5) biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu
- 6) izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju Zavoda iz zaštite na radu
- 7) primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi Zavodu ili njegovom ovlašteniku
- 8) izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika
- 9) prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor

- 10) pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a Zavoda propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu
- 11) osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu
- 12) stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad
- 13) staviti prigovor na inspekcijski nalaz
- 14) svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu
- 15) obavješćivati radnike o provedbi zaštite na radu.

Zavod je obavezan osigurati povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti, davati mu sve potrebne obavijesti i omogućiti mu uvid u sve propise i isprave iz zaštite na radu te mu ne smije, tijekom obnašanja dužnosti, bez pristanka radničkog vijeća, odnosno sindikalnog povjerenika koji ima prava i obveze radničkog vijeća, otkazati ugovor o radu, niti ga na drugi način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale radnike.

Članak 9.

Kao savjetodavno tijelo za unapređivanje zaštite na radu, osniva se Odbor za zaštitu na radu.

Članove odbora za zaštitu na radu imenuje ravnatelj, na mandatno razdoblje od 4 godine.

Odbor za zaštitu na radu čine:

- predsjednik odbora, ovlaštenik Zavoda za zaštitu na radu
- stručnjak zaštite na radu
- povjerenik radnika za zaštitu na radu
- specijalist medicine rada.

Odbor se sastaje najmanje jedanput u 6 mjeseci i o svojem radu vodi zapisnik.

Odbor za zaštitu na radu obavlja sljedeće poslove:

- razmatra stanje zaštite na radu u Zavodu
- planira i nadzire primjenu pravila i mjere zaštite na radu
- razmatra nacrt općih akata iz područja zaštite na radu
- provodi prevenciju rizika na radu i u vezi s radom te njezine učinke na zdravlje i sigurnost radnika
- potiče stalno unapređivanje zaštite na radu
- razmatra i prihvaća procjenu rizika
- obavlja i druge poslove od značaja za zaštitu na radu.

Članak 10.

Svaki radnik u vezi sa zaštitom na radu ima obaveze:

- 1) pridržavati se odredbi relevantnih zakona, propisa i pravila zaštite na radu
- 2) osposobljavati se za rad na siguran način na svojem radnom mjestu kada je upućen
- 3) postupati po uputama osobe pod čijim nadzorom obavlja poslove na koje je raspoređen dok se ne utvrdi da je osposobljen za rad na siguran način
- 4) kada je upućen odazvati se na periodične, redovite i kontrolne zdravstvene preglede ukoliko je raspoređen na poslove s posebnim uvjetima rada
- 5) prije rasporeda i tijekom obavljanja poslova s posebnim uvjetima rada radnik je obavezan obavijestiti liječnika o bolesti ili drugoj okolnosti koja ga onemogućava ili ometa u izvršavanju povjerenih poslova ili ugrožava sigurnost i zdravlje drugih osoba
- 6) radne postupke izvoditi dužnom pažnjom u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme i radnih tvari te prema uputama i nalogima rukovoditelja
- 7) koristiti se propisanom osobnom zaštitnom opremom i održavati je čistom i ispravnom
- 8) izvijestiti neposredno nadređenog o svakoj činjenici za koju opravdano smatra da predstavlja neposrednu opasnost za sigurnost i zdravlje, kao i o bilo kojem nedostatku u sustavu zaštite na radu

- 9) na zahtjev voditelja službe omogućiti provjeru je li pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti
- 10) napustiti radno mjesto na zahtjev voditelja službe u slučajevima kada je zbog povrede obveza iz zaštite na radu to obvezno
- 11) prijaviti neposredno nadređenom svaku ozljedu i nezgodu s opisom okolnosti koje su joj prethodile
- 12) sudjelovati u organiziranim vježbama evakuacije i spašavanja, a u slučaju iznenadnog događaja u svemu postupati prema uputama osobe određene za provođenje evakuacije i spašavanja
- 13) izvršavati i sve druge odluke i naloge rukovoditelja u vezi sa zaštitom na radu.

Radnici su odgovorni ukoliko krše ili se na drugi način ne pridržavaju odredaba propisa iz zaštite na radu i ovog Pravilnika.

Radnik je obavezan surađivati s Zavodom, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, povjerenikom radnika za zaštitu na radu i specijalistom medicine rada u rješavanju svih pitanja zaštite na radu, osobito dok se ne osigura da radni okoliš i uvjeti rada ne predstavljaju rizik za sigurnost i zdravlje te dok se u cijelosti ne postigne zaštita na radu u skladu sa zahtjevima tijela nadležnih za nadzor provedbe zaštite na radu.

Postupak za utvrđivanje odgovornosti radnika iz zaštite na radu, vođenje postupka i izricanje mjera provodi se u skladu s odredbama Zakona o radu i Pravilnika o radu.

Lakšom povredom obveza iz zaštite na radu smatra se:

- 1) ne odaziv na opći i praktični dio osposobljavanja za rad na siguran način kada je upućen
- 2) ne odaziv na redovite zdravstvene preglede kada je upućen
- 3) neredovita ili nenamjenska uporaba osobne zaštitne opreme
- 4) neprijavljivanje neposredno nadređenom promjenu na sredstvima rada i drugih okolnosti koje bi mogle ugroziti sigurnost i zdravlje radnika
- 5) neprijavljivanje ozljede na radu neposredno nadređenom odmah nakon nastanka ozljede bilo da se ona dogodila na putu na posao bilo s posla, odnosno za vrijeme obavljanja poslova i radnih zadataka.

Težu povredu obveza iz zaštite na radu radnik čini ukoliko:

- 1) nakon pisane opomene učini neku od lakših povreda obveza iz zaštite na radu
- 2) na zahtjev nadređene osobe ne prekine rad i ne napusti radno mjesto
- 3) odbije pristupiti provjeri je li pod utjecajem alkohola
- 4) ne obavijesti liječnika o bolestima ili drugim okolnostima koje ga mogu onemogućiti ili omesti u ispunjavanju radnih obveza ili mogu ugroziti sigurnost i zdravlje drugih osoba
- 5) neposredno nadređenom ne prijavi sve okolnosti koje su prethodile nastanku ozljede na radu
- 6) prilikom rada ne poštuje upute za rad, upute za uporabu sredstava rada i za izvođenje radnog postupka
- 7) ne provodi odluke ovlaštenika Zavoda te naredbe, instrukcije i upute neposredno nadređene osobe, ukoliko zbog toga mogu nastati teže posljedice za radnika ili imovinu
- 8) puši na mjestima na kojima to nije izričito dopušteno.

Teška povreda obveza iz zaštite na radu ima za posljedicu prekid rada i udaljavanje s radnog mjesta u slučajevima ukoliko:

- 1) se utvrdi da je radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti ili ukoliko odbije tu provjeru
- 2) odbije rabiti zaštitne naprave ili osobnu zaštitnu opremu propisanu za njegovo radno mjesto
- 3) odbije pridržavati se uputa za rukovanje i uporabu sredstava rada, kao i uputa za izvođenje radnog postupka na siguran način, samovoljno isključuje, čini preinake i uklanja zaštite na sredstvima rada
- 4) svojim radom ugrožava sigurnost i zdravlje drugih radnika i imovine.

Članak 11.

Zavod je obavezan, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, i to:

- prije početka rada
- kod promjena u radnom postupku
- kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
- kod uvođenja nove tehnologije
- kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno novo radno mjesto
- kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.

Osposobljavanje za rad na siguran način izvodi se na temelju programa osposobljavanja, čiji sadržaj ovisi o procjeni rizika. Osposobljavanje za rad na siguran način može izvoditi sam Zavod ili povjeriti osobi ovlaštenoj za obavljanje tih poslova.

Članak 12.

Zavod je obavezan obavijestiti radnike, povjerenika radnika za zaštitu na radu, stručnjaka zaštite na radu, ovlaštenu osobu i druge osobe o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, a osobito o:

- rizicima vezanim za mjesto rada i narav ili vrstu poslova, o mogućem oštećenju zdravlja te o zaštitnim i preventivnim mjerama i aktivnostima u svakom radnom postupku
- mjerama pružanja prve pomoći, zaštite od požara, zaštite i spašavanja radnika te o radnicima koji ih provode.

Zavod je obavezan stručnjaku zaštite na radu, ovlašteniku i povjereniku radnika za zaštitu na radu učiniti dostupnom odgovarajuću dokumentaciju, a osobito:

- procjenu rizika i popis mjera koje se provode u svrhu uklanjanja ili smanjenja procijenjenih rizika
- evidencije i isprave, koje je obavezan voditi i čuvati
- upravne mjere koje je naredio nadležni inspektor.

U slučaju svake smrtno ili teške ozljede na radu, Zavod je obavezan pozvati na očevid na mjestima rada povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Zavod je obavezan, unaprijed i pravodobno, savjetovati se s povjerenikom radnika o svim pitanjima iz područja zaštite na radu.

Članak 13.

Poslovi s posebnim uvjetima rada, utvrđeni procjenom rizika, jesu poslovi koje mogu obavljati radnici koji osim općih uvjeta moraju udovoljavati i posebnim uvjetima u vezi s dobi života, spolom, stručnom spremom i osposobljenosti, tjelesnim, zdravstvenim i duševnim stanjem te psihofizičkim i psihičkim sposobnostima.

Na poslove s posebnim uvjetima rada može se rasporediti samo radnik za kojeg je prethodno na propisani način utvrđeno da ispunjava postavljene uvjete i na tim poslovima smije raditi samo dok te uvjete ispunjava.

U uputnici kojom se radnik upućuje na pregled stručnjak zaštite na radu mora popuniti podatke o vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja za ocjenu njegove radne sposobnosti.

Smatra se da radnik ispunjava uvjete za rad na poslovima s posebnim uvjetima rada ukoliko to dokazuje ispravom odgovarajuće ovlaštene zdravstvene ustanove.

Nakon proteka roka utvrđenog pravilnikom ili kada to ocijeni liječnik, radnika treba ponovno uputiti na pregled.

Isprave o zdravstvenim pregledima radnika te evidenciju o rokovima ponovnih pregleda vodi stručnjak zaštite na radu.

Članak 14.

Radnici umanjenih radnih sposobnosti su oni čija je radna sposobnost umanjena zbog starosti, invaliditeta, profesionalnih ili ostalih bolesti.

Za vrijeme trudnoće žena ne smije obavljati poslove koji se obavljaju na visini, poslove u nepovoljnoj mikroklimi, poslove u buci i vibracijama. Radnik s umanjenim radnim sposobnostima ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja njegove preostale radne sposobnosti.

Članak 15.

Zavod je obavezan osigurati održavanje objekata namijenjenih za rad u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, odnosno ispitivanje pojedinih vrsta instalacija i sredstava rada u rokovima utvrđenim propisima.

Zavod je obavezan osigurati odgovarajuću zaštitnu opremu radnicima za koju je obveza korištenja iste utvrđena procjenom rizika i skrbiti da ih radnici koriste pri obavljanju poslova.

Zavod je obavezan voditi evidenciju o zaduživanju radnika osobnom zaštitnom opremom, a radnik je obavezan za svu zaštitnu opremu koju zaduži svojim potpisom, na evidencijskom kartonu, potvrditi primitak.

Zavod ne smije staviti u uporabu sredstva rada i osobnu zaštitnu opremu ukoliko ista nije izrađena u skladu s propisima zaštite na radu i ukoliko nisu ispravna, odnosno iste isključiti iz uporabe i one na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Radne postupke Zavod mora tako organizirati da se u najvećoj mjeri umanje jednoličnost, jednostrano opterećenje, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku i na vrijeme.

Članak 16.

Popis opasnih kemikalija utvrđen je procjenom rizika.

Evidenciju o korištenju pojedine vrste opasnih kemikalija vodi ovlaštenik (za organizacijsku cjelinu gdje se ista i koristi).

Zavod je obavezan prilikom nabave opasne radne tvari osigurati sigurnosno-tehnički list, na hrvatskom jeziku te dostaviti ga ovlašteniku u čijoj se organizacijskoj cjelini koristi.

Ovlaštenik Zavoda brine da se pri korištenju kemikalija poštuju zahtjevi važećih pravilnika koji uređuju opisano područje (korištenje, označavanje, skladištenje, mjere zaštite na radu, mjere zaštite od požara, izvedba opće i lokalne ventilacije, oznake opasnosti s uputama za postupanje pri ozljeđivanju i dr.), te ostali zahtjevi navedeni u sigurnosno-tehničkom listu svake pojedine kemikalije koja se koristi pri radu.

Članak 17.

Zavod je obavezan osigurati obavljanje ispitivanja mikroklimatskih uvjeta, ispitivanja buke na radnom mjestu i razine osvjetljenosti radnog prostora. Ranije navedena ispitivanja obavljaju se svake 3 godine.

Obveza ispitivanja postoji i nakon svake promjene u radnom okolišu koja ima utjecaja na stanje utvrđeno prethodnim ispitivanjem.

Zavod je obavezan osigurati redovito obavljanje pregleda sredstava rada (strojeva, uređaja, opreme i instalacija) radi utvrđivanja primijene propisa zaštite na radu i mogućih promjena nastalih tijekom uporabe koje mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika.

Ispitivanje radne opreme vrši se:

- prije njihovog stavljanja u uporabu
- prema zakonskim rokovima za pojedino sredstvo rada
- poslije rekonstrukcije, a prije ponovnog početka korištenja
- prije početka korištenja na novom mjestu uporabe, ukoliko su strojevi i uređaji premješteni s jednog mjesta na drugo pa su zbog toga rastavljena i ponovo sastavljena.

Ispravnost sredstva rada i nastale promjene tijekom rada svakodnevno nadzire sam radnik koji njime rukuje. O svakoj neispravnosti i ustanovljenoj promjeni na sredstvu rada radnik je obavezan izvijestiti neposredno nadređenog.

Članak 18.

Zavod je obavezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanju radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje.

Ukoliko postoje naznake stresa na radu ili u vezi s radom, Zavod je obavezan provesti mjere propisane Zakonom o zaštiti na radu.

Radnici imaju obvezu postupati u skladu s uputama Zavoda za sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje stresa na radu ili u vezi s radom.

Radnici i njihovi predstavnici imaju obvezu surađivati s Zavodom radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja stresa na radu ili u vezi s radom.

Članak 19.

Vodeći računa o tehnološkom procesu rada, tvarima koje se pri radu koriste, načinu rada, skladištenju kao i o veličini objekta, Zavod je obavezan poduzimati mjere da do požara ne dođe, a ukoliko do njega ipak dođe, da se opasnosti za sigurnost i zdravlje radnika smanje na najmanju moguću mjeru.

Za slučaj iznenadnog događaja koji može ugroziti sigurnost i zdravlje radnika (elementarne nepogode, požari, eksplozije i sl.) Zavod organizira i osigurava evakuaciju i spašavanje radnika. Evakuacijom se smatra organizirano plansko napuštanje radnih prostorija i prostora u slučaju iznenadnih događaja, a spašavanjem se smatra organizirano izvlačenje radnika i korisnika iz prostorija i prostora u slučaju iznenadnog događaja, kada ih oni sami ne mogu napustiti.

S planom evakuacije i spašavanja moraju biti upoznati svi radnici, a praktična vježba evakuacije i spašavanja po tom planu provodi se najmanje jednom u 2 godine.

Zavod je obavezan osposobiti radnike da u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje, kojima su izloženi ili bi mogli biti izloženi, a o tome ne mogu obavijestiti odgovornu osobu, mogu samostalno poduzeti mjere i provesti postupke u skladu sa svojim znanjem i raspoloživim tehničkim sredstvima, kako bi rizike otklonili ili smanjili.

Evakuacijom i spašavanjem rukovodi voditelj evakuacije i spašavanja u suradnji s ostalim rukovoditeljima. Osobama određenim za provođenje evakuacije i spašavanja mora se na raspolaganje staviti potrebna oprema.

Članak 20.

Zavod je obavezan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima i osobama na radu za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti do njihovog upućivanja na liječenje u zdravstvenu ustanovu.

U radnim prostorijama u kojima istovremeno radi dva do 50 radnika najmanje jedan od njih mora biti osposobljen za pružanje prve pomoći te još po jedan do svakih sljedećih 50 radnika.

Radniku osposobljenom za pružanje prve pomoći Zavod je obavezan u pisanom obliku dati obavijest da je određen za pružanje prve pomoći, a istome mora biti stavljena na raspolaganje propisana oprema.

Za pravovremeno popunjavanje i uredno vođenje ormarića s potrebnim sanitetskim materijalom odgovaran je Zavod.

Osposobljavanje radnika za pružanje prve pomoći provodi Crveni Križ Republike Hrvatske, odnosno specijalist medicine rada.

Članak 21.

Postupke i poslove u slučaju ozljede na radu ili profesionalne bolesti organizira Odjel za tehničke poslove i Odjel za ljudske potencijale u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu i ostalim relevantnim propisima.

U slučaju ozljede na radu ozlijeđeni radnik obavezan je javiti se neposredno nadređenom, stručnjaku zaštite na radu i Odjelu za ljudske potencijale, bez odlaganja po nastanku ozljede. Ukoliko ozlijeđeni radnik nije u mogućnosti javiti se ranije navedenim osobama, obavijest o ozljedi na radu dostaviti će njegov neposredno nadređeni.

Stručnjaku zaštite na radu mora se dostaviti izjava o ozljedi i preslika medicinske dokumentacije na temelju koje se pokreće postupak prijave ozljede na radu.

Zavod je obavezan u roku od 8 dana od dana nastanka ozljede prijaviti ozljedu na radu nadležnim institucijama.

Prijava o ozljedi na radu, odnosno profesionalnoj bolesti podnosi se neovisno o tome da li je ozljeda, odnosno bolest imala za posljedicu privremenu nesposobnost za rad radnika.

U slučaju ozljede na radu radnik koji se zatekne na mjestu događaja obavezan je hitno izvijestiti radnike osposobljene za pružanje prve pomoći, ukloniti izvor opasnosti, a ukoliko isto nije moguće, evakuirati radnike, prema potrebi pozvati hitnu medicinsku pomoć i organizirati prijevoz ozlijeđenog radnika, obavijestiti stručnjaka za zaštitu na radu o ozljedi.

Članak 22.

Zabranjeno je pušenje duhanskih i srodnih proizvoda, elektroničkih cigareta i biljnih proizvoda za pušenje u svim radnim prostorijama i prostorima.

Zabranjeno je konzumiranje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tijekom rada kao i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.

Smatrat će se da je radnik pod utjecajem alkohola ukoliko u krvi ima alkohola više od 0,0 g/kg, odnosno više od 0,0 miligrama u litri izdahnutog zraka.

Ukoliko se opravdano posumnja da je radnik pod utjecajem alkohola, poslodavac ga je obavezan podvrgnuti alkotestu. Zavod će propisati postupak provjere alkoholiziranosti radnika. Ukoliko radnik odbije pristupiti provjeri smatra se da je pod utjecajem alkohola.

Utvrđi li se alkoholiziranost radnika, ovlaštenik mu je obavezan zabraniti daljnji rad i poduzeti mjere za njegovo udaljenje sa radnog mjesta.

Ovlaštenik je obavezan s radnog mjesta udaljiti i radnika koji je pod utjecajem sredstava ovisnosti ili u stanju duševne poremećenosti, kada je takvo stanje očigledno.

Protiv radnika za koje se utvrdi da su pod utjecajem alkohola ili koji nisu željeli pristupiti provjeri da li se nalaze pod tim utjecajem, kao i protiv radnika koji su pod utjecajem sredstava ovisnosti, Zavod će pokrenuti postupak zbog povrede obveza iz zaštite na radu.

Članak 23.

Zavod je obavezan čuvati i osigurati da radniku budu dostupni:

- procjena rizika za mjesta rada i poslove koje obavlja
- upute za rad na siguran način za mjesto rada i poslove koji se obavljaju
- upute o načinu korištenja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dok te strojeve i uređaje koristi
- sigurnosno-tehničke listove opasnih radnih tvari.

Zavod je obavezan je voditi evidencije o:

- opasnim radnim tvarima koje koristi
- zaduženju radnika osobnom zaštitnom opremom.

Stručnjak zaštite na radu obavezan je voditi evidencije o:

- radnicima osposobljenim za rad na siguran način
- radnicima raspoređenima na poslove s posebnim uvjetima rada i rokovima ponovnih pregleda
- radnicima osposobljenima za pružanje prve pomoći radnicima na radu
- ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i nezgodama na radu
- pregledima i rokovima pregleda sredstava rada
- pregledima čimbenika radnog okoliša.

Članak 24.

Ravnatelj je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj i teškoj ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem se obavlja rad. Ranije navedenu obavijest ravnatelj je obavezan dostaviti bez odlaganja po nastanku ozljede.

Stručnjak zaštite na radu vodi ispitni postupak tijekom kojeg od sudionika prikuplja sve podatke o kojima se prema propisima podnosi pismeno izvješće inspekciji rada.

Radnik je, ukoliko je u mogućnosti, obavezan dati pisani izjavu o nastanku događaja i priložiti preslike medicinske dokumentacije.

Zavod je obavezan, nakon pružanja prve pomoći i zbrinjavanja radnika, bez odlaganja obavijestiti stručnjaka zaštite na radu te nakon toga podnijeti pisanu obavijest o nastanku ozljede na radu i dostaviti je stručnjaku zaštite na radu.

Stručnjak zaštite na radu obavezan je inspektoru rada na njegov zahtjev dati sva objašnjenja i podatke koji su mu potrebni u obavljanju nadzora.

Članak 25.

Nadzor nad provedbom odredbi ovog Pravilnika obavlja stručnjak zaštite na radu, voditelj Odjela za tehničke poslove, ovlaštenici za zaštitu na radu i radnici putem svojih povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Članak 26.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje vrijediti Pravilnik o zaštiti na radu iz veljače 2015. godine, koji je objavljen na Oglasnoj ploči Zavoda dana 16. ožujka 2015., a stupio na snagu dana 24. ožujka 2015.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu i primjenjuje se u roku od 8 dana od dana objave na Oglasnoj ploči Zavoda.

Predsjednik Upravnog vijeća
mr.sc. Nedjeljko Stukic, prim.dr.med.

U Zagrebu, dana 30. lipnja 2023.
KLASA: 007-03/23-15/5
URBROJ: 117-15-23-9/1

Ovaj Pravilnik objavljen je na Oglasnoj ploči Zavoda dana 30. lipnja 2023. a stupio je na snagu 8. srpnja 2023.

ravnatelj
izv.prof.dr.sc. Krunoslav Capak, prim.dr.med.spec

